

Quotes from Naim Frashëri

Kush është Naim Frashëri?

Naim Frashëri, poeti shqiptar, lindi në Frashër më 25 maj të vitit 1846. Mësimet e para i mori në vendlindjen e tij nga Babai i Teqesë bektashiane të Frashërit, prej të cilit mësoi persishten, arabishten e turqishten. Shkollën e mesme e kreu në gjimnazin “Zosimea” të Janinës ku mori një kulturë të gjerë për kohën, nxuri greqishten, latinishten e frëngjishten dhe u njoh me letërsinë klasike greko-romake dhe me letërsinë evropiane. Punoi për pak kohë në Berat e Sarandë, mori pjesë në Lidhjen Shqiptare të Prizrenit (1878) dhe më pas u vendos në Stamboll ku kaloi gjithë jetën dhe ku mbylli sytë më 20 tetor të vitit 1900.

Vëllai i Abdylit dhe i Samiut, Naimi u bë një nga figurat qendrore të lëvizjes së Rilindjes Kombëtare. Me veprën e tij ai luajti një rol themelor për zgjimin e ndërgjegjes kombëtare të shqiptareve, për lëvrimin e gjuhës e të letërsisë shqipe dhe për zhvillimin e shkollës shqipe. Veprat e tij kryesore në gjuhën shqipe janë “Bagëti e Bujqësia” (1886), “Vjersha për mësonjëtoret të para”, “E këndimit çunave këndonjëtoreja”, “Istori e përgjithshme” e “Dituritë” botuar po atë vit, si dhe “Lulet e verës” (1890), “Mësime” (1894), “Parajsja dhe fjala fluturake” (1894), “Gjithësia” (1895), “Fletore e bektashinjve” (1896), “Istori e Skënderbeut, (1898), “Qerbelaja” (1895) dhe “Istori e Shqipërisë” (1899).

Naim Frashëri ishte i dhënë pas poezisë perse dhe mjeshtërive të saj të mëdhenj si Saadiu i Shirazit, ose Mevlana Xhelaledina Rumi, prej të cilëve dhe u ndikua. Në gjuhën perse ai botoi përmbledhjen me lirika “Tehajjulata”, (Ëndërrime”, 1885) si dhe “Gramatikën e Gjuhës Perse” (1871).

Dy fjalë për lexuesin

Në historinë dhe në kulturën shqiptare ka figura të shquara dhe shumë të rëndësishme, të cilat shndërrohen në simbole të krenarisë kombëtare dhe janë bërë udhërrëfyes për të sotmen dhe për të ardhmen.

Një figurë e tillë, vepra e të cilit ka zënë vend të veçantë jo vetëm në kulturën shqiptare, por edhe përtej kufijve të saj, është Naim Frashëri, simbol i Rilindjes Kombëtare Shqiptare.

Naim Frashëri njihet si figura kryesore e Rilindjes Kombëtare Shqiptare që i dha jetë të re kombit të tij. Në të vërtetë ai ndezi dritën e shpresës, të zgjimit kombëtar, të bashkimit, të unitetit dhe të integritetit të shqiptarëve në rrjedhat evropiane, por gjithnjë duke nxjerr në pah ndjenjën e lartë të atdhetarizmit dhe të krenarisë kombëtare.

Naimi u vu plotësisht në shërbim të Lëvizjes Kombëtare lirishtetërore dhe letrare shqiptare dhe prandaj shumë personalitete e kanë cilësuar si Bilbilin e gjuhës shqipe.

Ky personalitet i rëndësishëm ka lënë pas vepra të shumta letrare dhe poetike dhe në të vërtetë ka ngritur lart vlerat e poezisë dhe të gjuhës shqipe.

Kur analizojmë poezinë e Naimit duhet të kemi parasysh dy veçori: i pari është faktori kohë, kur Evropa nga njëra anë ziente nga idetë revolucionare atdhetare dhe lirishtetërore dhe nga ana tjetër shumë prej vendeve të Evropës Juglindore ndodheshin nën perandorin osman. Pikërisht në këtë kohë rinia dhe intelektualët shqiptarë frymëzoheshin në luftën dhe lëvizjen e tyre lirishtetërore.

E dyta është se megjithatë poezia e tij karakterizohet nga fryma mistike, e ndikuar kryesisht prej Masnavive të Moulana Xhelaludit Rumiut, idetë dhe mendimet e tij poetike pasqyrojnë jo vetëm kulturën tradicionale popullore shqiptare, por edhe ndikimin në të të letërsisë evropiane e gërshetuar me shprehjet kuptimplotë mistike.

Naimi ka thurur poezi edhe në gjuhën perse ku mund të përmendim "Tehajjulat".

Instituti Kërkimor Ndërkombëtar "Naim Frashëri" në Prishtinë, ka nderin të ju njoftojë se me rastin e ditëlindjes së Naim Frashërit që përkon me datën 25 maj, në bashkëpunim me Drejtorinë për Kulturë e Komunës së Prishtinës realizuan projektin e quajtur "Qyteti Urban me Fraza Naimijane." Ky projekt ka për qëllim që frazat e përzgjedhura nga e gjithë veprimtaria e Naim Frashërit, të modifikohen dhe përkthehen, në fraza të urta kulturore të cilat janë shumë motivuese edhe për ditët e sotme edhe pse shkrimtari dhe poeti Naim Frashëri këto i ka shkruar para 130 viteve e më shumë.

**"Naim Frashëri u përket të gjithëve
dhe të gjithë ne i detyrohemi shumë atij."**

Who is Naim Frashëri ?

Naim Frashëri is the apostle poet whose work even today, after one hundred years and more continues eternally to live in the moral and artistic consciousness of his own nation. Like a Prometheus of the Albanians he gave to the Albanian world the fire of the patriotism and to the Albanian language the status of a modern cultural language of the Albanians.

Being a poet, a thinker and an educator of his nation, Naim Frashëri became the symbol of the Albanian Renaissance man, the creator who laid down the foundations of the literature and the national culture. With his work he deserves the merit of being a great seeds man and a great founder of culture. As a singer of freedom of the nation and people, Naim Frashëri didn't create any barren poems; he didn't cultivate that kind of poems that, - as Hayne used to say-, does not bear children; on the contrary, the seed he planted gave rapid fruit: the national revival and the cultural revival of Albanians are the merit of work of the Renaissance figures; in front of whom stays N.Frashëri.

Poets like Naim happen to come in epochs of great historical upheavals, they become the synonyms of these epochs and they make an epoch with their work. N. Frashëri and his work rose exactly at a time of profound historical changes in the streams of the spiritual and cultural life of Albanians. It was the end of the nineteenth century, the years of the eastern crisis and the national movements in the Balkans. After four centuries of the Ottoman occupation which added to the centuries of the Roman and Byzantine domination and other invasions as well, which had already left deep wounds and negative consequences in the history of the Albanians, now they face a new disintegration situation, without any continuous national governmental tradition for the language and cultural development, without their

national school and without their “national” religion, but dividend into three religions.

An almost heavenly inspiration and an open mind and also extremely great spiritual creative energies were needed to be in front of these historical moments of the fates of a small nation, to raise the national consciousness and to dedicate yourself to the efforts of building its moral and culture. The Renaissance movement found in Naim Frashëri the man with the vision, the talent, the dedication and the energies of a titan of the intellectual creation and the national dedication. Due to these gifts, his work inspired to the national and cultural program of the Albanian Renaissance, it molded the ideology of the national movement with a modern spirit on the basis of the national principle and the evocation of the historical traditions and not on the religion and he gave to the Albanian culture a modern face with a laic and illuminist content as well. Thus, the work of N. Frashëri crowned the big change happening during the nineteenth century in the development of the Albanian literature; with him as a leader the jumps from the prenatal phase to the national phase of the Albanian culture and from the old medieval culture to the new culture of the modern times were definitely completed.

The work of Naim and in particular the poem of “The Summer Flowers”(1898), “Shepherds and Farmers” (1886), “Tehajjulal” (The Dreams, 1885), and “The History of Scanderbeg” (1898) became the poetical voice of the spirit of an ethnicity which fought in order to affirm its spiritual and national individuality, of a society involved in the big current of the political and mental emancipation of the nation. The humanism philosophy of the work of Naim was expressed in the poeticism of freedom as an attribute of the human, in affirming the moral integrity of the individual faced to the violence and the institutions of the old morality, with traditions and mentalities that shackled the free thought.

Being a romantic poet, Naim Frashëri in is poems gave wings to the deep thoughts for freedom of the human spirit and to the existentialist meditations on life and death, on being and not being and on human pain. The philosophical and poetical lyricism of Naim include

the wholeness of the mankind toils; he aimed at rebuilding the person and at expressing the complexity of the human spirit, the eternal fight that goes on inside him between the angles of good and the demons of the evil, taking high the noble part of the human kind in which he used to see the force and the greatness of the Creator. Happiness and pain, love and hatred, faith and anxiety in front of tremors and dramatic falls that time brought, the forces of light and darkness that sleep in the human spirit, all these, folded in pantheist and metaphysical meditations, gave to his romanticism a new philosophical dimension. All this poetical vision, whose basis stands on the ides of uniting God with the human and the universe, this doctrine of the ethic human raised spiritually to the skies of the heavenly perfection, gives a cosmogonic and universal sound to the poetical idea of Naim’s work. From another point of view, Naim Frashëri is not only the most national poet, but also the most universal poet of the Albanian literature. He is an intercultural phenomenon above all. Happened to be in the intersection of cultures and poetic traditions of the East and West, he assimilated these traditions onto his poetry and he remained neither their slave, nor the poet of the expression of only the Albanian language, but also of Persian, Turkish and Greek. Some of his Works in these languages give the message of peace, of friendship and a good understanding among people that leave close to each-other in this small Peninsula, a source of conflicts, but at the same time, the cradle of an ancient colorful culture.

Even today, the poetry of Naim Frashëri does not feel itself extraneous in the universe of the world poetry, and neither in the universe in the geographical and cultural meaning of the world; it is free from the complex of the temporariness, the provincialism and isolation.

Naim Frashëri, this magician of the Albanian word, is a great innovator. The spirit of the novelty is the spirit of his work; he renovated the Albanian poetry and the poetic word of Albanian in all the levels. The spirit of the novelty and the rejuvenation is an imperative even in our time. The work of Naim Frashëri holds this message, too, which is an eternal law of the artistic and spiritual progress of the society.

The International Research Institute “Naim Frashëri” in Prishtina, has the honor to inform you that on the occasion of Naim Frashëri’s birthday which is on May 25, in cooperation with the Directorate of Culture of the Municipality of Prishtina realized the project called “Urban City with ‘Naimian’ Quotes”. This project aims to modify, select and translate the quotes from the entire activity of Naim Frashëri, into wise and educational quotes that are very motivating for every day, even though the writer and poet Naim Frashëri wrote them before 130 years and more.

**Naim Frashëri belongs to everyone
and we all owe him a lot.**

**Thënje të urta nga
Naim Frashëri**

**Quotes from
Naim Frashëri**

**Gjithë gjuhët t'i mësoni
Po shqipen mos e lini
Mirësitë e Shqipërisë
I mbani, mos i harroni .**

Within the languages you learn
Don't leave the Albanian
The prosperities of Albania
Cherish them, remember them.

**Kombin shumë ta doni
E si fëmijë ta kini
Me të drejtë të gjykoni
E çdo punëzë ta dini.**

Cherish the nation dearly,
As if it were a child
Judge it with justice
And know every ken.

**Ai që me brumin e vuajtjes u gatua
Zemrës, shpresë dhe durim iu dhurua.**

The one who rose out of the ashes of affliction
His heart, has been granted hope and patience.

**Nëse nuk e done njeriun, s'je njeri
Shpirti, zemra s'kanë vlerë pa dëlirësi.**

If you don't love the man, you aren't a human being
The heart and the soul is nothing without purity.

**Mësoni fëmijët të dinë më shumë se ju,
se ata janë për një kohë më larg nga ju.**

Teach your child to know more than you do,
because they are for a time farther away than you.

Një vepër e mirë e prindërve, vlen më shumë sesa një mijë fjalë të tyre.

A good deed done by parents is worth more than a thousand words.

S'ka në jetë njeri më të ligë se tradhtari i kombit dhe i mëmëdheut.

There is no one more wicked than the traitor of nation and the motherland.

Për të korrur duhet mbjellur, për të trashëguar duhet punuar.

To collect harvest you must plant, to inherit you must labor

Sa e vlerësoni kombin tuaj, aq ju vlerëson dhe një i huaj.

The more you praise your nation, the more a foreigner appreciates you.

Punë, punë natë e ditë që të shohim pakëz dritë.

Work, work day and night just to see a little light.

**Gruaja është mëmë e fëmijës,
Është zonjë e shtëpisë dhe
Kreu i shoqërisë.**

The woman is a mother of child
The lady of the house and
The head of the society.

Për çdo gjë që ke dëshirë, mos mendo që është e mirë.

Everything you might desire, don't think it's necessarily good.

E mira të lartëson, e liga të turpëron.

Good lifts you up, evil shames you.

**Zoti kombet i ka ndarë
Edhe gjuhët me kohë
Pastaj u dha sy për të parë
Dhe mendjen që të njohë.**

God divided the nations
And the languages by time
Then eyes were given to see
And the brain to perceive.

**Gjuha kombin e bashkon dhe ndriçon
E nxjerr nga errësira, shpirtin e mendjen e lartëson
Vetitë i zbukuron, vetëdijen e lulëzon
Vëllazërinë e shton, miqësinë e shumëzon.**

Language unites and enlightens the nation
lifts out of darkness, exalts mind and soul,
beautifies the virtues, flourishes the awareness
Increases the brotherhood, and multiplies the friendship.

**Zemrës kjo gjuhë i është dhënë
Që t'i thotë asaj të fshehtë e pathënë
Këtë gjuhë e dëgjojnë dijetarët
Rrugënjohësit e dijes, zbulimtarët.**

Language is given to the heart
To reveal the untold secret
This language is heard by scholars
The paths knowers, the discoverers.

**Gruaja duhet të jetë më e edukuar se burri,
sepse fëmijët së pari nga nëna e merr arsimimin dhe edukimin.**

The woman should be more educated than the man,
because children first receive the education from their mother.

Kur e keqja mbërrin kulmin, paralajmëron të kthehet në të.

Once evil reaches the top, it warns to return to it.

Fajet e tua po ti mendosh, njeri kur s'do të qortosh.

If you think about your faults, you won't blame anyone.

**Mos e qeshë fatziun, s'e çnderon njeriun
Mos zënë në gojë asnjë njeri, përveç se me mirësi.**

Don't laugh at unlucky one, you dishonor the humanity.

Don't mention anyone, except with goodness.

Mendja pa dituri, nuk ka fortë bukuri.

Mind without knowledge, has no beauty.

Mos e lerë punën për pastaj, çdo kohë ka punën e saj.

Don't leave the work for tomorrow , every time has its own work.

Zemra që është e pastruar, kurdoherë është e gëzuar.

The hear that is enriched, is always joyful.

Koha po shkon e më s'kthehet, njeriu i zi gënjehet.

When time runs out, bad people will be disappointed.

Një njeri që njeh veten e tij, e njeh dhe Perëndinë

One who knows himself, he knows his God.

**Shiko faqebardhë të rrosh, e përpiqu të bësh mirë dhe
Çdo njeri të shikosh, të padëm dhe të lire.**

Look to live nobly, do good and look after other; unharmed and free.

**Kur të jesh i zemëruar, mendja është e turbulluar,
Bëjë durim sa të kullohet, se njeriu pastaj pendohet.**

When you are angry, your mind is blurry,
be patient till it drains; because otherwise you regret.

**Ruga jonë është me gjemba
Por qëllimi ynë është aq i lartë
Sa ia vlen të ecësh mbi gjemba**

Our path is thorny
But our purpose is so high,
That it is worth walking on thorns.

Njeriu vlen aq sa i vlen puna që bën.

Human is valued by the quality of their work.

Trupi shërohet me të punuar, mendja me të mësuar.

The body heals with work, the mind with learning.

Gjysma e punës përfundon, kur me dëshirë fillon.

Half of the job ends, when it starts willingly.

Njihe vetveten, se gjithë çfarë ka gjithësia është te njeriu.

Know yourself, because everything the universe has is within the man.

**Mësoni dituritë e gjithësisë,
atëherë do të kuptoni fuqinë e mirësisë.**

Learn the knowledge of universe,
then you will understand the power of goodness.

Njeriu i paditur, është si një dru i pagdhundur.

An ignorant person, is like raw wood.

Atë që s'do për vete, mos ua bëj të tjerëve.

What you don't want for yourself, do not do to others.

Shko pas kohës se koha nuk vjen pas teje.

You should run after time because time doesn't run after you.

Njeriu i mirë mbahet mend gjithnjë për të mirë, i ligu për të ligë.

The good man is remembered for good, the evil for evil.

**I pasuri që të varfërinë nuk ndihmon
Është si një dru që fruta nuk lëshon.**

The rich man who does not help the poor
Is like a tree that does not bear fruit.

Mendja mprehur, s'gjen prehje, bën kërkime

Dhe rropatet me aq pyetje e mërmërimë

Kush? Pse? Çfarë? Ku e kur? Si e sa?

Por më kot se nga çdo anë tallje ka.

Sharpened mind, finds no rest, does researches

And struggles with so many questions and murmurs

Who? Why? What? Where and when? How and how many?

But in vain there is ridicule on every side.

Kalliri që ka bukë nuk ngrenë lart kokë

Ai që është bosh del mbi gjithë shokë.

Barley spike which bares food does not lift up his head

The one who is empty comes out above all friends.

**Hajnia, ligësia, marrëzia dhe sa të këqija janë,
Paditurinë mëmë e kanë.**

Robbery, evilness, folly and all the bad,
From mother ignorance they come.

**Njeriu, që vetëm për vete punon,
Është si një dru, që pemë s'lëshon**

The man who works selfishly,
Is like a tree that does not bear fruit.

Mos e pyet se çfarë beson, por këqyrja punën që e bënë.

Do not ask him what he believes in, instead, look at the work he does.

**Ai që hiqet i madh dhe mbahet i rëndë,
e ka mendjen e vogël e të lehtë si pendë.**

One who acts great and mighty
has a small and lightweight mind like a feather.

Gjysma e punës është e përfunduar, nëse me vullnet ka filluar.

Half of the work is completed, when willingly started.

**O Atdhe! Më je i dashur sa më s'ka,
Më je nënë, më je motër, më je vëlla.**

O Homeland! You are the most beloved of all
You are a mother, you are a sister, you are a brother to me.

Po ta nderoj njeriu njerinë, ai ka nderuar Perëndinë.

If man honors man, he has honored God.

**Miku që është i uruar,
të pret krahëhapur dhe të përcjell të gëzuar.**

A friend who is blessed and graced
welcomes you with open arms and farewells you with joy.

Kur bën mirë, e mira do të të vijë.

Kur bënë keq, mos prit e mira të të prijë.

When you do good, good will come to you.

When you do wrong, do not expect the good to conduct you.

Gjuha të bënë njeri, e shkronja të bënë të ditur e të ngritur.

Speech defines you as a man and the letters make you wise and uplifted.

**Thënje të urta nga
Naim Frashëri**

**Sprichwörter von
Naim Frashëri**

**Gjithë gjuhët t'i mësoni
Po shqipen mos e lini
Mirësië e Shqipërisë
I mbani, mos i harroni .**

Innerhalb der sprachen, die sie lernen lassen
sie den Albaner nicht im stich
den wohlstand Albaniens hegen
und pflegen sie sie, erinnern sie sich an sie

**Kombin shumë ta doni
E si fëmijë ta kini
Me të drejtë të gjykoni
E çdo punëzë ta dini.**

Du liebst die nation sehr (albanisch)
und so liebst du deine kinder,
also ist es wahr,
dass er jeden job kennt

**Ai që me brumin e vuajtjes u gatua
Zemrës, shpresë dhe durim iu dhurua**

Derjenige der aus der asche des elends auferstanden ist seinem
Herzen ist hoffnung und geduld gewährt worden

**Nëse nuk e done njeriun, s'je njeri
Shpirti, zemra s'kanë vlerë pa dëlirësi**

Wenn sie den mann nicht lieben, sind sie kein mensch
Das herz und die seele sind nichts ohne reinheit

**Mësoni fëmijët të dinë më shumë se ju,
se ata janë për një kohë më larg nga ju.**

Bringen sie ihrem kind bei, mehr zu wissen als sie,
denn es ist eine zeitlang weiter weg als sie.

Një vepër e mirë e prindërve, vlen më shumë sesa një mijë fjalë të tyre

Eine gute tat der eltern ist mehr wert als tausend worte.

S'ka në jetë njeri më të ligë se tradhtari i kombit dhe i mëmëdheut.

Es gibt niemanden, der böstiger
ist als der verräter der nation und des mutterlandes.

Për të korrur duhet mbjellur, për të trashëguar duhet punuar

Um die ernte einzusammeln, müssen sie pflanzen,
um zu erben, müssen sie arbeiten

Sa e vlerësoni kombin tuaj, aq ju vlerëson dhe një i huaj.

Je mehr sie ihre nation loben, desto mehr schätzt ein ausländer sie

Punë, punë natë e ditë që të shohim pakëz dritë.

Arbeiten, tag und nacht arbeiten, nur um ein wenig licht zu sehen.

**Gruaja është mëmë e fëmijës,
Është zonjë e shtëpisë dhe
Kreu i shoqërisë.**

Die frau ist mutter eines kindes,
Die dame des hauses und
Das oberhaupt der gesellschaft.

Për çdo gjë që ke dëshirë, mos mendo që është e mirë.

Alles, was sie sich wünschen könnten, ist nicht unbedingt gut

E mira të lartëson, e liga të turpëron.

Das gute erhebt dich, das böse beschämt dich

**Zoti kombet i ka ndarë
Edhe gjuhët me kohë
Pastaj u dha sy për të parë
Dhe mendjen që të njohë.**

Gott teilte die nationen und die sprachen
nach zeit dann wurden augen gegeben,
um zu sehen und
das gehirn zum wahrnehmen.

**Gjuha kombin e bashkon dhe ndriçon
E nxjerr nga errësira, shpirtin e mendjen e lartëson
Vetitë i zbukuron, vetëdijen e lulëzon
Vëllazërinë e shton, miqësinë e shumëzon.**

Sprache eint und erleuchtet die nation,
erhebt sich aus der dunkelheit, erhebt geist und seele,
verschönert die tugenden, blüht das bewusstsein erhöht die brüderlichkeit
und vervielfacht die freundschaft.

**Zemrës kjo gjuhë i është dhënë
Që t'i thotë asaj të fshehtë e pathënë
Këtë gjuhë e dëgjojnë dijetarët
Rrugënjohësit e dijes, zbulimtarët.**

Sprache wird dem herzen gegeben
um das unausgesprochene geheimnis zu lüften
diese sprache wird von wissenschaftlern
gehört die pfadkenner, die entdecker

**Gruaja duhet të jetë më e edukuar se burri,
sepse fëmijët së pari nga nëna e merr arsimimin dhe edukimin.**

Die frau sollte gebildeter sein als der mann,
denn die kinder erhalten die bildung zuerst von der mutter.

Kur e keqja mbërrin kulmin, paralajmëron të kthehet në të.

Wenn das böse den gipfel erreicht hat,
warnt es davor, dorthin zurückzukehren

Fajet e tua po ti mendosh, njeri kur s'do të qortosh.

Wenn sie über ihre fehler nachdenken,
werden sie niemanden beschuldigen

**Mos e qeshë fatziun, s'e çnderon njeriun
Mos zënë në gojë asnjë njeri, përveç se me mirësi**

Lachen sie nicht über den unglücklichen, sie entehren die menschheit
erwähnen sie niemanden, ausser mit güte

Mendja pa dituri, nuk ka fortë bukuri.

Geist ohne wissen, hat keine schönheit.

Mos e lerë punën për pastaj, çdo kohë ka punën e saj.

Überlassen sie die arbeit nicht dem morgigen tag,
jede zeit hat ihre eigene arbeit.

Zemra që është e pastruar, kurdoherë është e gëzuar.

Das herz, das bereichert wird, ist immer fröhlich.

Koha po shkon e më s'kthehet, njeriu i zi gënjetet.

Wenn die zeit abläuft, werden schlechte menschen enttäuscht sein.

Një njeri që njeh veten e tij, e njeh dhe Perëndinë

Ein mann, der sich selbst kennt sie wissen, wer gott ist.

**Shiko faqebardhë të rrosh, e përpiqu të bësh mirë dhe
Çdo njeri të shikosh, të padëm dhe të lire**

Streben sie danach, edel zu leben, gutes zu tun
und sich um andere zu kümmern; unschädlich und frei.

**Kur të jesh i zemëruar, mendja është e turbulluar,
Bëjë durim sa të kullohet, se njeriu pastaj pendohet.**

Wenn sie wütend sind, ist Ihr geist verschwommen,
seien sie geduldig, bis er abfließt; denn sonst bereuen sie.

**Ruga jonë është me gjemba
Por qëllimi ynë është aq i lartë
Sa ia vlen të ecësh mbi gjemba**

Unser weg ist dornig,
aber unser ziel ist so hoch,
dass es sich lohnt, auf dornen zu gehen

Njeriu vlen aq sa i vlen puna që bën.

Der mensch wird durch die qualität seiner arbeit geschätzt.

Trupi shërohet me të punuar, mendja me të mësuar.

Der körper heilt durch arbeit, der geist durch lernen

Gjysma e punës përfundon, kur me dëshirë fillon.

Die Hälfte der Arbeit endet, wenn sie mit Willenskraft beginnt.

Njihe vetveten, se gjithë çfarë ka gjithësia është te njeriu.

Erkenne dich selbst, denn alles, was das Universum hat, ist im Menschen.

**Mësoni dituritë e gjithësisë,
atëherë do të kuptoni fuqinë e mirësisë.**

Lerne die kenntnis des universums,
dann wirst du die macht des guten verstehen.

Njeriu i paditur, është si një dru i pagdhundur

Ein unwissender mensch, ist wie rohes holz.

Atë që s'do për vete, mos ua bëj të tjerëve

Was sie nicht für sich selbst wollen, tun Sie anderen nicht an

Shko pas kohës se koha nuk vjen pas teje.

Man sollte der zeit hinterherlaufen,
denn die zeit läuft einem nicht hinterher

Njeriu i mirë mbahet mend gjithnjë për të mirë, i ligu për të ligë.

Man gedenkt des guten menschen im guten, des bösen im bösen.

**I pasuri që të varfërinë nuk ndihmon
Është si një dru që fruta nuk lëshon.**

Der reiche, der den armen nicht hilft,
ist wie ein baum, der keine früchte trägt.

Mendja mprehur, s'gjen prehje, bën kërkime

Dhe rropatet me aq pyetje e mërmërimë

Kush? Pse? Çfarë? Ku e kur? Si e sa?

Por më kot se nga çdo anë tallje ka.

Geschärfter geist, findet keine ruhe, forscht
und kämpft mit so vielen fragen und gemurmél
wer? Und warum? Warum? Wo und wann? Wie und wie viele?...
Aber vergeblich wird von allen seiten spott getrieben.

Kalliri që ka bukë nuk ngrënë lart kokë

Ai që është bosh del mbi gjithë shokë.

Der gerstenspieß, der nahrung austrägt, hebt den kopf nicht hoch,
derjenige, der leer ist, kommt über alle freunde heraus.

**Hajnia, ligësia, marrëzia dhe sa të këqija janë,
Paditurinë mëmë e kanë.**

Raub, bosheit, torheit, wie schlecht
sie sind, die erziehung zur unwissenheit.

**Njeriu, që vetëm për vete punon,
Është si një dru, që pemë s'lëshon**

Der mensch, der selbstsüchtig arbeitet,
ist wie ein baum, der keine früchte trägt

Mos e pyet se çfarë beson, por këqyrja punën që e bënë. .

Fragen sie ihn nicht, was er glaubt,
sondern schauen sie sich die arbeit an, die sie geleistet haben.

**Ai që hiqet i madh dhe mbahet i rëndë,
e ka mendjen e vogël e të lehtë si pendë.**

Wer das große entfernt und das schwere hält,
hat einen kleinen und leichten geist wie eine feder.

Gjysma e punës është e përfunduar, nëse me vullnet ka filluar.

Die hälfte der arbeiten ist abgeschlossen, wenn sie freiwillig begonnen werden.

O Atdhe! Më je i dashur sa më s'ka, më je nënë, më je motër, më je vëlla.

O Heimat! Du bist mir so lieb wie mir, du bist meine mutter,
du bist meine schwester, du bist mein bruder

Po ta nderoj njeriu njerinë, ai ka nderuar Perëndinë.

Wenn der mensch den menschen ehrt, hat er gott geehrt

Miku që është i uruar, të pret krahëhapur dhe të përcjell të gëzuar.

Der gratulierte freund begrüßt sie mit offenen armen und vermittelt freude.

Kur bën mirë, e mira do të të vijë, kur bënë keq, mos prit e mira të të prijë.

Wenn du es gut machst, wird gutes zu dir kommen.

Wenn sie etwas falsch machen, erwarten sie nicht, dass das gute sie führt.

Gjuha të bënë njeri, e shkronja të bënë të ditur e të ngritur.

Sprache macht dich menschlich und Buchstaben machen
dich kenntnisreich und erhebend

**Thënje të urta nga
Naim Frashëri**

**Des paroles sages de
Naim Frashëri**

**Gjithë gjuhët t'i mësoni,
po shqipen mos e lini;
mirësitë e Shqipërisë
I mbani, mos i harroni**

Apprenez toutes les langues,
mais n'oubliez pas l'albanais;
les prospérités de l'Albanie
gardez-les, ne les oubliez pas.

**Kombin shumë ta doni,
e si fëmijë ta kini,
me të drejtë të gjykoni,
e çdo punëzë ta dini.**

Aimez beaucoup votre pays,
aimez-le comme si c'était votre enfant,
réfléchissez bien,
et connaissez chaque petite chose qui y est lié.

**Ai që me brumin e vuajtjes u gatua
Zemrës, shpresë dhe durim iu dhurua.**

Celui qui est fait des cendres de la misère,
L'espérance et la patience ont été donnés à son cœur.

**Nëse nuk e donë njeriun, s'je njeri
Shpirti, zemra s'kanë vlerë pa dëlirësi.**

Si tu n'aimes pas l'humain, tu n'es pas un humain.
L'âme, le cœur n'ont point de valeur sans pureté.

**Mësoni fëmijët të dinë më shumë se ju,
se ata janë për një kohë më larg nga ju.**

Apprenez vos enfants à savoir plus que vous,
parce qu'ils sont déjà un temps plus loin que vous.

Një vepër e mirë e prindërve, vlen më shumë sesa një mijë fjalë të tyre.

Une bonne action de parents vaut mieux que mille mots d'eux.

S'ka në jetë njeri më të ligë se tradhtari i Kombit dhe i Mëmëdheut.

Dans la vie, il n'y a plus vilain Homme que celui qui trahit son pays et sa patrie.

Për të korrur duhet mbjellur, për të trashëguar duhet punuar.

Pour récolter, il faut semer, pour hériter il faut travailler.

Sa e vlerësoni kombin tuaj, aq ju vlerëson dhe një i huaj.

Plus que vous estimez votre patrie, plus un étranger vous estime.

Punë, punë natë e ditë që të shohim pakëz dritë.

Travail, travail jour et nuit pour qu'on voit un tout petit peu de lumière.

**Gruaja është mëmë e fëmijës,
është zonjë e shtëpisë dhe kreu i shoqërisë.**

La femme est la mère d'un enfant,
la dame de la maison et la tête de la société.

Për çdo gjë që ke dëshirë, mos mendo që është e mirë.

Ne pense pas que tout ce que tu veux est forcément bon pour toi.

E mira të lartëson, e liga të turpëron.

Le bon (la bonne action) te glorifie, le mauvais t'humilie.

**Zoti kombet i ka ndarë
edhe gjuhët me kohë,
pastaj u dha sy për të parë,
dhe mendjen që të njohë.**

Le Bon Dieu a séparé les nations,
et les langues bien avant,
puis, il leur a donné des yeux pour voir
et le cerveau pour savoir.

**Gjuha kombin e bashkon dhe ndriçon,
e nxjerr nga errësira, shpirtin e mendjen e lartëson,
vetitë i zbukuron, vetëdijen e lulëzon,
vëllazërinë e shton, miqësinë e shumëzon.**

La langue unit et éclaire la nation,
elle la tire de l'obscurité, l'âme et l'esprit agrandit
embellit les vertus, fleurit la conscience,
renforce la fraternité, multiplie l'amitié.

**Zemrës kjo gjuhë i është dhënë,
Që t'i thotë asaj të fshehtë e pathënë.
Këtë gjuhë e dëgjojnë dijetarët,
Rrugënjohësit e dijes, zbulimtarët.**

La langue est donnée au coeur,
pour lui dire le secret jamais raconté
les savants écoutent cette langue,
ceux qui connaissent la sagesse, les découvreurs.

**Gruaja duhet të jetë më e edukuar se burri,
sepse fëmijët së pari nga nëna e marrin arsimin dhe edukimin.**

La femme doit être plus cultivée que le mari,
parce que c'est d'elle que les enfants vont prendre l'éducation au début.

Kur e keqja mbërrin kulmin, paralajmëron të kthehet në të.

Quand le mauvais atteint le sommet, il avertit d'y retourner.

Fajet e tua po ti mendosh, njeri kurrë s'do të qortosh.

Si tu penses à tes propres fautes, tu ne culpabiliseras jamais personne.

Mos e qesh fatëzinë, se e çnderon njerinë.

Mos e zërë në gojë njeri, përveç se me mirësi.

Mendja pa dituri,s'ka fort bukuri.

L'esprit sans connaissance,n'a pas trop de beauté.

Mos e lerë punën për pastaj,çdo kohë ka punën e saj.

Ne remets pas le travail pour plus tard,chaque temps a son travail.

Zemra që është e pastruar, kurdoherë është e gëzuar.

Le coeur qui est pur,toujours est joyeux.

Koha po shkon e më s'kthehet, njeriu i zi gënjehet.

Le temps va sans jamais revenir,le pauvre Homme ment à soi-même.

**Një njeri që njeh veten e tij,
E di se çështë dhe Perëndija.**

Un Homme qui connaît soi-même,
Sait ce qu'est Dieu aussi.

**Shiko faqebardhë të rrosh,
e përpiqu të bësh mirë dhe çdo njeri të shikosh, i padëm dhe i lirë.**

Essaye de vivre noblement,
essaye de faire du bien et de prendre soin des autres, inoffensive et libre.

**Kur të jesh i zemëruar, mendja është e turbulluar,
bëj durim sa të kullohet, se njeriu pastaj pendohet.**

Quand tu es énervé, l'esprit est flou, sois patient qu'il se décante,
parce qu'après l'Homme se repentit.

**Rruga jonë është me gjemba,
por qëllimi ynë është aq i lartë sa ia vlen të ecësh mbi gjemba.**

Notre chemin est épineux,
mais notre but est si grand qu'il vaut marcher sur des épines.

Njeriu vlen aq sa i vlen puna që bën.

L'Homme vaut autant qu'il vaut le travail qu'il fait.

Trupi shërohet me të punuar, mendja me të mësuar.

Le corps se guérit en travaillant, l'esprit en apprenant.

Gjysma e punës përfundon, kur me dëshirë fillon.

La moitié de travail finit quand on commence avec volonté.

Njihe vetveten, se gjithë çfarë ka gjithësia është te njeriu.

Connais-toi toi-même, parce que tout ce qu'il y a dans l'univers est dans l'Homme.

Mësoni dituritë e gjithësisë, atëherë do të kuptoni fuqinë e mirësisë.

Apprenez les connaissances de l'univers,
alors vous comprendrez la puissance de la bonté.

Njeriu i paditur, është si një dru i pagdhundur.

Un Homme ignorant,est comme un bois non travaillé.

Atë që s'do për vete,mos ua bëj të tjerëve.

Ne fais pas aux autres ce que tu ne veux pas pour toi-même.

Shko pas kohës se koha nuk vjen pas teje.

Va après le temps parce que le temps ne vient pas après toi.

Njeriu i mirë mbahet mend gjithnjë për të mirë, i ligu për të ligë.

Toujours, on se rappelle d'un bon Homme pour le bon,
et d'un mauvais pour le mauvais.

I pasuri që të varfërin nuk ndihmon, është si një dru që fruta nuk lëshon.

Le riche qui n'aide pas le pauvre, est comme un bois qui ne produit pas de fruits.

Mendja mprehur, s'gjen prehje, bën kërkime

Dhe rropatet me aq pyetje e mërmërimë:

Kush? Pse? Çfarë? Ku e kur? Si e sa?...

Por më kot se nga çdo anë tallje ka.

L'esprit éguisé, ne trouve pas de répit, il cherche et il cherche
il s'efforce avec tant de questions et de murmures
Qui? Pourquoi? Quoi? Où et quand? Combien et comment?
Mais en vain parce que les autres le raillent de tous les coins.

**Kalliri që ka bukë nuk ngrënë lart kokë,
ai që është bosh del mbi gjithë shokë.**

L'épi qui fait du pain ne lève pas sa tête,
celui qui est vide se lève au-dessus tous ses amis.

Hajnia, ligësia, marrëzia dhe sa të këqija janë, padijen mëmë e kanë.

Le vol, la vilanité, la follesse n'importe à quel point ils sont mauvais,
l'ignorance est leur mère.

Njeriu, që vetëm për vete punon, është si një dru ,që pemë s'lëshon.

L'Homme qui travaille que pour soi-même, est comme un arbre,
qui ne produit pas de fruits.

Mos e pyet se çfarë beson, por këqyrja punën që e bënë.

Ne lui demande pas ce qu'il croit mais regarde ce qu'il fait.

**Ai që hiqet i madh dhe mbahet i rëndë,
e ka mendjen e vogël e të lehtë si pendë.**

Celui qui se prend pour n'importe qui,
a l'esprit infime et léger comme une plume.

Gjysma e punës është e përfunduar, nëse me vullnet ka filluar.

La moitié du travail est finie si on a commencé avec volonté.

**O Atdhe! Më je i dashur sa më s'ka,
Më je nënë, më je motër, më je vëlla.**

Ô patrie! Tu es la chose la plus chère pour moi,
Tu es ma mère, ma soeur, mon frère.

Po ta nderoj njeriu njerinë, ai ka nderuar Perëndinë.

Si l'humain honore l'humain, il a honoré le Bon Dieu.

Miku që është i uruar, të pret krahëhapur dhe të përcjell të gëzuar.

L'Ami qui est généreux, t'accueille les bras ouverts
et te fait sentir joyeux quand tu vas.

**Kur bën mirë, e mira do të të vijë.
Kur bënë keq, mos prit e mira të të prijë.**

Quand tu fais du bien, le bien va arriver,
Quand tu fais du mal, n'attends pas que le bien arrive.

Gjuha të bënë njeri, e shkronja të bënë të ditur e të ngritur.

La language fait de toi un humain, et la lettre te fait sage et élevé.

**Thënje të urta nga
Naim Frashëri**

**Mudre izreke od
Naim Frasherija**

**Gjithë gjuhët t'i mësoni
Po shqipen mos e lini
Mirësitë e Shqipërisë
I mbani, mos i harroni .**

Nauçite sve jezike
Ali Albanski ne zaboravljajte
Dobrote Albanije čuvajte,
ne zaboravite ih.

**Kombin shumë ta doni
E si fëmijë ta kini
Me të drejtë të gjykoni
E çdo punëzë ta dini.**

Volite svoj narod,
Kao svoje dijete,
Pravedno sudite,
I svaki posao obavljajte.

**Ai që me brumin e vuajtjes u gatua
Zemrës, shpresë dhe durim iu dhurua.**

Onaj ko sprema sa tijestom od patnje,
Srcu je podarena nada i strpljenje.

**Nëse nuk e done njeriun, s'je njeri
Shpirti, zemra s'kanë vlerë pa dëlirësi.**

Ako ne voliš čovjeka, nisi čovjek
bez čistoće, duša i srce nemaju vrijednost.

Mësoni fëmijët të dinë më shumë se ju, se ata janë për një kohë më larg nga ju.

Uçite djecu da znaju više od vas, jer su oni u vrijeme ispred vas.

Një vepër e mirë e prindërve, vlen më shumë sesa një mijë fjalë të tyre.

Jedno dobro dijelo roditelja, vrijedi više nego hiljadu njihovih riječi

S'ka në jetë njeri më të ligë se tradhtari i kombit dhe i mëmëdheut.

U životu ne postoji gori čovjek, od izdajice naroda i domovine

Për të korrur duhet mbjellur, për të trashëguar duhet punuar.

Da bi žnjeo trebaš sijati, da bi naslijedio trebaš raditi.

Sa e vlerësoni kombin tuaj, aq ju vlerëson dhe një i huaj.

Što više cijenite svoj narod, toliko će vas cijeniti i drugi.

Punë, punë natë e ditë që të shohim pakëz dritë.

Radi, radi, dan i noć, da bi ugledali zraku svjetlosti.

Gruaja është mëmë e fëmijës, është zonjë e shtëpisë dhe kreu i shoqërisë.

Žena je majka djeteta, glava kuće i gospođa društva.

Për çdo gjë që ke dëshirë, mos mendo që është e mirë.

Za sve što poželite, nemojte misliti da je dobro.

E mira të lartëson, e liga të turpëron.

Dobrota će te uzdići, zlo će te osramotiti.

**Zoti kombet i ka ndarë
Edhe gjuhët me kohë
Pastaj u dha sy për të parë
Dhe mendjen që të njohë.**

Bog je podijelio narode,
Vrijemenom i jezike,
Onda je dao oči da vide,
I pamet da prepoznaju.

**Gjuha kombin e bashkon dhe ndriçon
E nxjerr nga errësira, shpirtin e mendjen e lartëson
Vetitë i zbukuron, vetëdijen e lulëzon
Vëllazërinë e shton, miqësinë e shumëzon.**

Jezik naroda sjedinjava i prosvjetljava
Vadi ga iz tame, uzdiže dušu i um,
Ukrašava kvalitete, čini da svijest procvjeta
Povećava bratstva, umnožava prijateljstva.

**Zemrës kjo gjuhë i është dhënë
Që t'i thotë asaj të fshehtë e pathënë
Këtë gjuhë e dëgjojnë dijetarët
Rrugënjohësit e dijes, zbulimtarët.**

Ovaj jezik je srcu dat,
Da izrazi ono skriveno i nedorečeno
Ovaj jezik slušaju učenjaci,
Poznavaoci puta znanja, istraživači.

**Gruaja duhet të jetë më e edukuar se burri,
sepse fëmijët së pari nga nëna e merr arsimimin dhe edukimin.**

Žena treba biti obrazovanija od svoga muža,
jer se djeca prvo obrazuju i vaspitavaju od majke.

Kur e keqja mbërrin kulmin, paralajmëron të kthehet në të.

Kada zlo dostigne vrhunac, upozorava nas na povratak njemu.

Fajet e tua po ti mendosh, njeri kur s'do të qortosh.

Ako razmišljaš o svojim greškama, nikad nećeš čovjeku prigovarati.

**Mos e qeshë fatziun, s'e çnderon njeriun
Mos zënë në gojë asnjë njeri, përveç se me mirësi.**

Nemoj se smijati nesreći, jer ponižava čovjeka,
Nemoj ogovarati nikoga, osim iz ljubaznosti.

Mendja pa dituri, nuk ka fortë bukuri.

Um bez znanja, nema snagu ljepote.

Mos e lerë punën për pastaj, çdo kohë ka punën e saj.

Nemoj ostavljati posao za kasnije, svaki posao ima svoje vrijeme.

Zemra që është e pastruar, kurdoherë është e gëzuar.

Srce koje je pročišćeno, je uvijek sretno.

Koha po shkon e më s'kthehet, njeriu i zi gënjetet.

Vrijeme prolazi i ne vraća se, a loš se čovjek razočara.

Një njeri që njeh veten e tij, e njeh dhe Perëndinë

Jedan čovjek koji poznaje samog sebe, on takođe poznaje i Gospodara.

**Shiko faqebardhë të rrosh, e përpiqu të bësh mirë dhe
Çdo njeri të shikosh, të padëm dhe të lire.**

Gledaj da budeš čistog obraza, trudi se da činiš dobro i
Da svakog čovjeka posmatraš, kao bezopasnog i slobodnog.

**Kur të jesh i zemëruar, mendja është e turbulluar,
Bëjë durim sa të kullohet, se njeriu pastaj pendohet.**

Kada si ljut, pamet je pomučena,
Budi strpljiv dok se izbistri, jer se posle čovjek kaje.

**Ruga jonë është me gjemba
Por qëllimi ynë është aq i lartë
Sa që ia vlen të ecësh mbi gjemba**

Naš put je trnovit
Ali naš cilj je veoma visok
Zato vrijedi da hodaš preko trnja.

Njeriu vlen aq sa i vlen puna që bën.

Čovjek vrijedi onoliko koliko vrijedi i posao koji obavlja.

Trupi shërohet me të punuar, mendja me të mësuar.

Tijelo se leči radom, um učenjem.

Gjysma e punës përfundon, kur me dëshirë fillon.

Pola posla je završeno, kada se sa željom počinje.

Njihe vetveten, se gjithë çfarë ka gjithësia është te njeriu.

Spoznaj sebe samoga, jer sve što sadrži svemir, nalazi se kod čovjeka

Mësoni dituritë e gjithësisë, atëherë do të kuptoni fuqinë e mirësisë.

Nauçite znanja svemira, onda ćete razumjeti moć dobrote.

Njeriu i paditur, është si një dru i pagdhundur.

Čovjek neznalica, je kao jedno neobrađeno drvo.

Atë që s'do për vete, mos ua bëj të tjerëve.

Ono što ne želiš za sebe, nemoj to raditi drugome.

Shko pas kohës se koha nuk vjen pas teje.

Idi u skladu sa vremenom, jer vreme ne ide za tobom.

Njeriu i mirë mbahet mend gjithnjë për të mirë, i ligu për të ligë.

Dobar čovjek se uvijek pamti po dobrom, loš čovjek po lošem.

**I pasuri që të varfërinë nuk ndihmon
Është si një dru që fruta nuk lëshon.**

Bogataš koji ne pomaže sirotinji,
Je kao drvo bez ploda.

Mendja mprehur, s'gjen prehje, bën kërkime

Dhe rropatet me aq pyetje e mërmërimë

Kush? Pse? Çfarë? Ku e kur? Si e sa?

Por më kot se nga çdo anë tallje ka.

Oštra pamet ne nalazi prekide, istražuje
I sukobljava se sa toliko pitanja i nejasnoća
Ko? Zašto? Kakvo? Gdje i kada? Kako i koliko?
Ali uzalud, jer sa svih strana ima podsmjeha.

Kalliri që ka bukë nuk ngrënë lart kokë

Ai që është bosh del mbi gjithë shokë.

Klas pun žita, ne drži glavu uspravno
Onaj ko je prazan, izlazi ispred svih drugih.

**Hajnia, ligësia, marrëzia dhe sa të këqija janë,
paditurinë mëmë e kanë.**

Licemjerje, opakost, budalaština i koliko da su loši,
imaju majčinsko neznanje.

**Njeriu, që vetëm për vete punon,
Është si një dru, që pemë s'lëshon**

Čovjek koji radi samo za sebe,
Je kao drvo bez ploda.

Mos e pyet se çfarë beson, por këqyrja punën që e bënë

Nemoj da pitaš, u šta vjeruješ , nego, pogledaj posao koji obavljaš.

**Ai që hiqet i madh dhe mbahet i rëndë,
e ka mendjen e vogël e të lehtë si pendë.**

Onaj ko se osjeća velikim i smatra važnim,
um mu je lahk kao pero.

Gjysma e punës është e përfunduar, nëse me vullnet ka filluar.

Pola posla je već obavljeno, ako imaš dobru volju.

O Atdhe! Më je i dashur sa më s'ka, më je nënë, më je motër, më je vëlla.

O domovino! Tako si mi draga, ti si moja majka, ti si moja sestra, ti si moj brat.

Po ta nderoj njeriu njerinë, ai ka nderuar Perëndinë.

Ako čovjek poštuje čovjeka, on je odao čast i Božansvtu.

Miku që është i uruar, të pret krahëhapur dhe të përcjell të gëzuar.

Prijatelj koji je zahvalan, dočekuje te raširenih ruku i ispraća te radostan.

Kur bën mirë, e mira do të të vijë, kur bënë keq, mos prit e mira të të prijë.

Kada uradiš dobro, vraća se dobrim, kada uradiš zlo, ne očekuj ništa dobro.

Gjuha të bënë njeri, e shkronja të bënë të ditur e të ngritur.

Jezik te pravi čovjekom, a riječi te prave učenicim i uzvišenim.

**Thënje të urta nga
Naim Frashëri**

**Naim Frasheri'nin
sözleri**

**Gjithë gjuhët t'i mësoni
Po shqipen mos e lini
Mirësitë e Shqipërisë
I mbani, mos i harroni.**

Tüm dilleri öğrenin,
ama Arnavutça'dan ayrılmayın;
Arnavutluk'un refahını
Saklayın, unutmayın

**Kombin shumë ta doni
E si fëmijë ta kini
Me të drejtë të gjykoni
E çdo punëzë ta dini.**

Milleti sevgiyle besleyin,
çocuğunuz gibi sahip olun,
adaletle yargılayın,
ve her işini biliniz.

**Ai që me brumin e vuajtjes u gatua
Zemrës, shpresë dhe durim iu dhurua.**

Izdırap külleri arasından yükselen
Kalbine umut ve sabır verildi.

**Nëse nuk e done njeriun, s'je njeri
Shpirti, zemra s'kanë vlerë pa dëlirësi.**

Eğer insanı sevmezsen, sen insan değilsin
Kalp ve ruhta, saflık olmadan hiçbir değeri yoktur.

**Mësoni fëmijët të dinë më shumë se ju,
sepse ata janë për një kohë më tej nga ju.**

Një vepër e mirë e prindërve, vlen më shumë sesa një mijë fjalë të tyre.

Iyi bir ebeveynlik tapusu bin kelimededen daha değerlidir.

S'ka në jetë njeri më të ligë se tradhtari i kombit dhe i mëmëdheut.

Hayatta millet ve vatan haininden daha kötü kimse yoktur.

Për të korrur duhet mbjellur, për të trashëguar duhet punuar.

Hasat toplamak için dikmelisin, miras almak için çalışmalısın.

Sa e vlerësoni kombin tuaj, aq ju vlerëson dhe një i huaj.

Milletinizi ne kadar  verseniz, bir yabancı sizi o kadar takdir eder.

Punë, punë natë e ditë që të shohim pakëz dritë.

 alış, g nd z gece  alış, biraz ışık g rmek i in  alış.

Gruaja është mëmë e fëmijës, është zonjë e shtëpisë dhe kreu i shoqërisë.

Kadın çocuğun annesi, evin hanımı ve toplumun başıdır.

Për çdo gjë që ke dëshirë, mos mendo që është e mirë.

Ne dilediysen, iyi olduğunu düşünmeyin.

E mira të lartëson, e liga të turpëron.

Iyilik seni yuceltir, kötülük seni aşaglar.

**Zoti kombet i ka ndarë
Edhe gjuhët me kohë
Pastaj u dha sy për të pare
Dhe mendjen që të njohë.**

Tanri uluslari böldü
Zamanla dilleri de
Sonra görmeleri için göz verildi
Ve akli tanımak için.

**Gjuha kombin e bashkon dhe ndriçon
E nxjerr nga errësira, shpirtin e mendjen e lartëson
Vetitë i zbukuron, vetëdijen e lulëzon
Vëllazërinë e shton, miqësinë e shumëzon.**

Dil milleti birleştirir ve aydinlatir,
Onu karanlıktan çikarır, ruhunu ve zihnini yüceltir,
özellikleri süsler, bilincini uyandırır,
Kardeşliđi arttırır, dostluđu çođaltır.

**Zemrës kjo gjuhë i është dhënë
Që t'i thotë asaj të fshehtën e pathënë
Këtë gjuhë e dëgjojnë dijetarët
Rrugënjohësit e dijes, zbulimtarët.**

Bu dil kalbe verilmektedir,
Ona söylenmeyen sırrı söylemek için.
Bu dil alimler tarafından duyulur,
Bilgiyi bilenlerden, keşfedicilerden.

**Gruaja duhet të jetë më e edukuar se burri,
sepse fëmijët së pari nga nëna e mere arsimin dhe edukimin.**

Kadın kocasından daha eğitimli olmalıdır,
çünkü çocuklar önce anneden eğitim alır ve yetişir.

Kur e keqja mbërrin kulmin, paralajmëron të kthehet në të.

Kötülük zirveye ulaştığında, o döneceğine işaret eder.

Fajet e tua po ti mendosh, njeri kur s'do të qortosh.

Eğer hatalarınızı düşünüyorsanız, kimseyi azarlamazsınız.

**Mos e qeshë fatziun, s'e çnderon njeriun.
Mos zënë në gojë asnjë njeri, përveç se me mirësi.**

Talihsizə gülmeyin, insanlığı onurlandırırısınız.
Nezaket dışında kimseden bahsetmeyin

Mendja pa dituri, nuk ka fortë bukuri.

Bilgisiz zihnin güçlü bir güzelliği yoktur.

Mos e lerë punën për pastaj, çdo kohë ka punën e saj.

İşi sonraya bırakmayın, her zamanın kendi işi vardır.

Zemra që është e pastruar, kurdoherë është e gëzuar.

Temiz olan bir kalp, daima neŐeli ve mutludur.

Koha po shkon e më s'kthehet, njeriu i zi g njet.

Zaman gidip gelmez, k t  insanlar hayal kırıklığına uĐrar.

**Një njeri që njeh veten e tij,
e njeh dhe Perëndinë**

Kendini taniyan bir adam,
Tanrı'nın kim olduđunu bilir

**Shiko faqebardhë të rrosh, e përpiqu të bësh mirë dhe
Çdo njeri të shikosh, të pad m dhe të lire.**

Soylu yařamaya bakın, iyi yapmaya  alıř ve bařkalarına bakmaya bak;
zararsız ve  zg r.

**Kur të jesh i zemëruar, mendja është e turbulluar
Bëjë durim sa të kullohet, se njeriu pastaj pendohet.**

Kızgın olduğunuzda, zihin bulanıktır, akana kadar sabirli olun;
aksi halde insan pişman olur.

**Ruga jonë është me gjemba,
Por qëllimi ynë është aq i lartë
Sa ia vlen të ecësh mbi gjemba.**

Yolumuz dikenli,
Ama hedefimiz o kadar yüksek ki
Dikenler üzerinde yürümeye değer.

Njeriu vlen aq sa i vlen puna që bën

İnsan yaptığı işin değerine göre değer alır

Trupi shërohet me të punuar, mendja me të mësuar.

Beden iş ile, zihin de öğrenme ile iyileşir.

Gjysma e punës përfundon, kur me dëshirë fillon.

I sin yarisı isteyerek ba ladığınızda sona erer.

Njihe vetveten, se gjithë çfarë ka gjithësia është te njeriu.

Kendinizi taniyin,  unku evrenin g rd g  her  ey insanın i indedir.

Mësoni dituritë e gjithësisë, atëherë do të kuptoni fuqinë e mirësisë.

Njeriu i paditur, është si një dru i pagdhundur.

Evrenin bilgilerini  grenin, o zaman iyiliđin g c n  anlayacaksınız.

Cahil bir insan, ham odun gibidir.

Atë që s'do për vete, mos ua bëj të tjerëve.

Kendin i in tercih etmediđini, bařkalarına da yapılmamalıdır

Shko pas kohës se koha nuk vjen pas teje.

Zamanın peřinden kořmalısın  nk  zaman peřinden gelmez.

Njeriu i mirë mbahet mend gjithnjë për të mirë, i ligu për të ligë.

Iyi adam daima iylik i in hatırlanır, k t  kiŐi de k t l k i in.

I pasuri që të varfërinë nuk ndihmon, është si një dru që fruta nuk lëshon.

Yoksullara yardım etmeyen zengin adam, meyve vermeyen bir a a  gibidir.

Mendja mprehur, s'gjen prehje, bën kërkime

Dhe rropatet me aq pyetje e mërmërimë

Kush? Pse? Çfarë? Ku e kur? Si e sa?

Por më kot se nga çdo anë tallje ka.

Keskin zihin, dinlenmez, araştırma yapar

Ve birçok soru ve mırıldı ile mücadele eder:

Kim? Neden? Ne? Nerede ve ne zaman? Ne kadar ve nasıl?

Ama boşuna her taraftan alay var.

Kalliri që ka bukë nuk ngrënë lart kokë

Ai që është bosh del mbi gjithë shokë.

Ekmeği olan mısır koçanı başını kaldırmaz,

Boş olan tüm arkadaşların üzerine çıkar.

**Hajnia, ligësia, marrëzia dhe sa të këqija janë
Paditurinë mëmë e kanë.**

Hırsızlık, kötülük, aptallık ve olan tüm
imhaların annesi - cahiliyettir.

**Njeriu, që vetëm për vete punon,
Është si një dru, që pemë s'lëshon**

Sadece kendisi için çalışan adam,
Meyve vermeyen bir ağaç gibidir

Mos e pyet se çfarë beson, por këqyrja punën që e bënë.

Ona neye inandëgjini sormayin, onun yerine yaptığı işe bakın.

**Ai që hiqet i madh dhe mbahet i rëndë,
e ka mendjen e vogël e të lehtë si pendë.**

Büyük ve güçlü davranan kişinin tüy gibi küçük ve hafif bir zihni vardır.

Gjysma e punës është e përfunduar, nëse me vullnet ka filluar.

Është e punës e punës isteyerek bashadiginda tamamlanmish olur.

**O Atdhe! Më je i dashur sa më s'ka,
Më je nënë, më je motër, më je vëlla.**

Ey Vatan! En sevilen sensin
benim için sen bir annesin, bir kızkardeşsin, bir kardeşsin.

Po ta nderoj njeriu njerinë, ai ka nderuar Perëndinë.

Ënjan insana onurlandırıyorsa, Tanrı'yı onurlandırmıştır.

Miku që është i uruar, të pret krahëhapur dhe të përcjell të gëzuar.

Mübarek bir arkadaş sizi açık kollar ile karşılar ve sevinçle uğurlar.

**Kur bën mirë, e mira do të të vijë.
Kur bënë keq, mos prit e mira të të prijë.**

Ëyilik yaptığınızda, size iyi gelecek.
Kötülük yaptığınızda, iyiliğin size gelmesini beklemeyin.

Gjuha të bënë njeri, e shkronja të bënë të ditur e të ngritur.

Dil sizi bir adam olarak tanımlar ama harfler bilge ve yüce sahibi yapar.

Vizioni ynë është që të krijojmë një shoqëri civile me humanizëm dhe drejtësi, liri dhe respekt për diversitetin, si dhe barazi dhe unitet për të mirën e përbashkët të njerëzisë.

Misioni i IKN “Naim Frashëri” është që të ndërtoj ura lidhëse në mes të individit dhe shoqërisë, nëpërmjet zhvillimit të tij / saj në një qenie humane materiale dhe shpirtërore.

Objektivat:

1. Ngritja e kodit shoqëror përmes fuqizimit të vlerave tradicionale, sociale, morale dhe kulturore.
2. Zhvillimi i aktiviteteve në Republikën e Kosovës, pastaj në vendet fqinje, diasporën shqiptare dhe arenën ndërkombëtare.
3. Krijimi i teorive dhe doktrinave përmes hulumtimeve dhe studimeve - shkencore.
4. Inkuadrimi në shoqërinë evropiane, përmes resurseve humane intelektuale.
5. Përkrahja e intelektualëve në fusha të ndryshme të cilët kanë shpresë, optimizëm dhe aftësi udhëheqëse që sjellin ndryshime pozitive në shoqëri.

KONTAKT

www.naimfrasheri.net
044 509 200
institute.naimfrasheri@gmail.com

ADRESA

Rr.Rrustem Statvci 25, afër Parkut Qytetit.
Prishtinë Republika e Kosovës.

Falënderimet dhe mirënjohjet tona

Drejtorja e Kulturës, e Komunës së Prishtinës përmes “Thirrjes publike për mbështetje financiare për projektet e OJQ, individëve dhe bizneseve në fushën e kulturës, si festivaleve e manifestimeve, botimeve, teatër dhe kinematografi “ ka mbështetur projektin e Institutit Kërkimor Ndërkombëtar Naim Frashëri – në Prishtinë të titulluar “ Ngritja e Kulturës Urbane Përmes Frazave Naimijane”.

Projekti i IKNNF ka për qëllim, ngritjen e kodit shoqëror dhe urban përmes mësimave të Naim Frashërit të cilat mësimet janë motivuese dhe koherente për çdo shoqëri e cila i ka vënë vetes qëllim ngritjen intelektuale dhe kulturore.

Frazat e përzgjedhura nga ekspert të fushës së letërsisë, psikologjisë dhe sociologjisë, janë modifikuara gjuhësisht si dhe janë përshtatur sipas shqipes standarde gjithashtu janë përkthyer edhe në pesë gjuhë të botës, në gjuhën, Angleze, Gjermane, Serbokroate, Franceze dhe Turke nga ekspertët e gjuhëve të huaja dhe të gjuhës shqipe. Arsyeja pse këto fraza naimijane janë përkthyer në pesë gjuhë të botës është shumë madhështore dhe fisnike, sepse ne kemi arritur që përmes rrjeteve sociale t'i bëjmë më të njohura vlerat tona tradicionale, morale dhe kombëtare të popullit shqiptarë në tërë botën Perëndimore dhe Lindore. Me një fjalë ne përmes frazave të urta të Naim Frashërit kemi arritur ta bëjmë të njohur për të mirë popullin tonë shqiptarë anë e mbanë botës.

Ky projekt është paraparë të realizohet me 25 maj 2019 por për shkak të vonësës së shpërndarjes së fondeve nga ana e Drejtorisë për Kulturë (që IKNNF ia kanë arritur në muajin nëntor 2019), jemi detyruar që projekt të realizohet me 25 maj 2020 nga se kjo datë përkon

me ditëlindjen e të madhit Naim Frashërit si dhe në Institutin Naim Frashëri është datë autonome e manifestimit dhe promovimit të të gjitha projekteve dhe arritjeve vjetore. E falënderojmë përzemërsisht Drejtorinë e Kulturës së Komunës së Prishtinës si dhe kryetarin e komunës ztr. Shpend Ahmetin për përkrahjen e tij morale dhe financiare si dhe presim bashkëpunime më të tutjeme për të mirën e shoqërisë kosovare e sidomos asaj prishtinase.

Me respekt;

Drejtoria dhe stafi i Institutit Kërkimor Ndërkombëtar “Naim Frashëri“ në Prishtinë.

Përpiluesit e projektit:

Msc. Ikballe Berisha Huduti
Msc. Petrit Thaqi
Besmir Uvejsi
Dizajner: MH

Përkthyesit:

Abdullah Rahte
Zehra Huduti
Fitore Qorra
Fisnik Hoxha
Suada Rashiti.

Si dhe Forumi Rinor i IKNNE.

FUND

